

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล

(Individual Study)

หลักประชาธิปไตยกับการทูตประชารัฐ

จัดทำโดย

นายศรัณย์ เจริญสุวรรณ

รหัส ๖๕๑๐๓๒

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม

หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๑๐

วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

หลักประชาธิปไตยกับการทูตประชารัฐ

นายศรีณย์ เจริญสุวรรณ^๑

บทนำ

นโยบายการต่างประเทศของไทยในปัจจุบันมุ่งเน้นการเสริมสร้างและรักษาคุณภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ โดยมุ่งให้ไทยในฐานะประเทศขนาดกลาง ดำเนินความร่วมมือกับต่างประเทศได้อย่างสมดุล มีบทบาทแนวหน้าที่สร้างสรรค์ในเวทีภูมิภาคและเวทีโลก อีกทั้งมีความเชื่อมโยงกันทั้งในมิติความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคม โดยที่การต่างประเทศมิใช่เรื่องไกลตัวของทุกคนอีกต่อไป ดังนั้น การดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อกำหนดและขับเคลื่อนนโยบายการต่างประเทศอย่างครอบคลุม จึงให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม รวมถึงประชาชนไทยทั่วไปทั้งในประเทศ และในต่างประเทศ ซึ่งประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับหลักประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม นโยบายองค์รวมของรัฐบาลในการบริหารราชแผ่นดิน ตลอดจนยุทธศาสตร์ประชารัฐซึ่งเป็นการผนึกพลังจากทุกภาคส่วนในการร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

---

^๑ รองปลัดกระทรวงการต่างประเทศ

ความหมายของประชาธิปไตย

ประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่มีวิวัฒนาการมาเป็นเวลานาน เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางและแพร่หลายในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยความหมายของคำว่า “ประชาธิปไตย” หรือ “Democracy” มีรากศัพท์มาจากคำว่า “demos” ในภาษากรีกโบราณ แปลว่า ประชาชน และ “kratos” แปลว่า การปกครองหากรวมกันจะหมายถึงการปกครองโดยประชาชน ทั้งนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้นิยามความหมายของคำว่า “ประชาธิปไตย” ว่าเป็น “แบบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่” ไม่ว่าจะเป็นระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข หรือระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาหรือแบบประธานาธิบดี ดังที่อดีตประธานาธิบดีอับราฮัม ลินคอล์น แห่งสหรัฐอเมริกา เคยกล่าวไว้ว่า “ประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองที่เป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน” (Democracy is the government of the people, by the people, for the people) โดยหลักประชาธิปไตย^๒ ประกอบด้วยหลักการขั้นพื้นฐานที่สำคัญ กล่าวคือ

- (๑) หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน (popular sovereignty) โดยประชาชนมีอำนาจสูงสุดในรัฐ และอาจใช้อำนาจดังกล่าวทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้
- (๒) หลักเสรีภาพ (liberty) อันเป็นหัวใจสำคัญของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยประชาชนทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพในขอบเขตของกฎหมายอย่างเท่าเทียมที่จะกระทำหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ตราบเท่าที่การกระทำนั้นมิได้ไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น หรือความสงบเรียบร้อยของสังคม ทั้งนี้ ระบอบประชาธิปไตยได้กำหนดเสรีภาพขั้นพื้นฐานไว้ อาทิ เสรีภาพในการแสดงออก เสรีภาพในการนับถือศาสนา เสรีภาพในการชุมนุม และเสรีภาพในการเลือกตั้ง
- (๓) หลักความเสมอภาค (equality) ซึ่งประชาชนทุกคนจะได้รับโอกาสที่เสมอภาคและทัดเทียมกัน ทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม และความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย
- (๔) หลักนิติธรรม (rule of law) คือ หลักการพื้นฐานแห่งกฎหมาย ใช้บังคับประชาชนอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม โดยไม่มีการแบ่งแยกหรือเลือกปฏิบัติ

^๒ อมร รัชชาติย์ และคณะ, ๒๕๓๙, ประชาธิปไตย: อุดมการณ์หลักการ และแบบอย่างการปกครองหลายประเทศ, กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า ๓๒-๓๔

(๕) หลักเสียงข้างมาก (majority rule) คือ การดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐนั้นเป็นการเอามติของเสียงข้างมากเป็นเครื่องตัดสิน แต่ในขณะเดียวกัน ก็คำนึงถึงการเคารพฝ่ายเสียงข้างน้อยซึ่งจะได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายที่ป้องกันมิให้ประชาชนส่วนใหญ่กดขี่ข่มเหงอย่างผิดกฎหมายและผิดทำนองครองธรรม

ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่อำนาจตัดสินใจได้รับการจัดสรรระหว่างประชาชนเพื่อทุกคนจะได้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวม^๓ โดยหลักการสำคัญของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง การบริหารประเทศ และการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ในการดำเนินกิจการของรัฐที่มีผลต่อวิถีชีวิต และความเป็นอยู่^๔ ผ่านการให้ข้อมูลข่าวสาร การแสดงทัศนะ การให้คำปรึกษา การร่วมวางแผน และการปฏิบัติและติดตามผล เพื่อให้บรรลุ ความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ โดยเงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ (๑) การเข้าร่วมเป็นไปด้วยความสมัครใจ (๒) ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน และ (๓) ผู้เข้าร่วมควรมีความเข้าใจ ความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ แต่หากเป็นประเด็นเฉพาะทางที่ความซับซ้อน ก็อาจต้องมีการพัฒนาศักยภาพเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการได้

ปัจจุบัน ประเทศไทยได้เริ่มพัฒนาไปสู่การเป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม โดยจะเห็นได้จากการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่มีเจตนารมณ์อย่างชัดเจนและให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ตามยุทธศาสตร์ประชารัฐที่มุ่งเน้นการรวมพลังจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาประเทศในทุกมิติเพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยมีการกำหนดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามความเหมาะสม ดังนี้

- (๑) ระดับการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเกี่ยวกับภารกิจขององค์กรผ่านช่องทางต่าง ๆ
- (๒) ระดับการเปิดให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมให้ข้อมูล และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการ/การปฏิบัติงานอย่างอิสระและเป็นระบบ
- (๓) ระดับการปรึกษาหารือเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือร่วมเสนอแนะแนวทางเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ

^๓ คณิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ, ๒๕๕๕, ตัวอย่างเทคนิคการมีส่วนร่วมของประชาชนและกฎหมายและที่เกี่ยวข้อง, กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, หน้า ๙-๑๐

^๔ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, ๒๕๔๔, ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม, สถาบันพระปกเกล้าฯ, กรุงเทพฯ, หน้า ๑๒-๑๕

(๔) ระดับการร่วมมือเป็นการให้กลุ่มประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนและตัดสินใจ

(๕) ระดับการมีบทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ

การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนจะมีส่วนช่วยทำให้ทราบข้อห่วงกังวลและค่านิยมของสาธารณชน อีกทั้งเป็นการเพิ่มทางเลือกในการตัดสินใจของภาครัฐและง่ายต่อการนำไปปฏิบัติในภายหลัง เนื่องจากผู้มีส่วนร่วมมักเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและพร้อมยินยอมที่จะปฏิบัติตาม นอกจากนี้ ยังมีส่วนช่วยทำให้โครงสร้างการบริหารงานมีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบอำนาจรัฐได้ อย่างไรก็ตาม ในกระบวนการการมีส่วนร่วมดังกล่าว ควรให้ความสำคัญในลำดับต้นกับการสื่อสารสองทาง กล่าวคือ การให้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำ และพอเพียงอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีข้อมูลป้อนกลับ (feedback) แก่กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งมีการพัฒนาทักษะและศักยภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับควบคู่กันไปด้วย

การกำหนดนโยบายการต่างประเทศและการขับเคลื่อนการทูตประชารัฐ

อาจกล่าวได้ว่า จุดแข็งของการต่างประเทศไทยประการหนึ่ง คือ การที่ประเทศไทยเป็นประเทศสายกลาง และเป็นมิตรทุกฝ่าย โดยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ดีนั้นจะเป็นประตูไปสู่ความมั่นคงและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทยแม้ว่าประเทศไทยเองจะมีได้ใช้ประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือในการดำเนินความสัมพันธ์ทางการทูตกับนานาประเทศ ดังจะเห็นได้ว่า การดำเนินนโยบายต่างประเทศของประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันก็ให้ความสำคัญกับความสมดุลและความมีเสถียรภาพบนพื้นฐานของหลักการการไว้เนื้อเชื่อใจกัน การเคารพซึ่งกันและกัน และการสร้างผลประโยชน์ร่วมกัน แต่ขณะเดียวกันก็คำนึงถึงเสียงส่วนใหญ่ของคนในประเทศและผลประโยชน์ของชาติด้วย

โดยที่บริบทของโลกในปัจจุบันส่งผลให้วาระด้านการต่างประเทศมีความหลากหลายและเกี่ยวโยงกันในทางระหว่างประเทศมากขึ้น กอปรกับทุกวันนี้เป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี และโลกไร้พรมแดน การแพร่หลายของ social media ทำให้ประชาชนมีบทบาทและรับทราบข่าวสารที่เกิดขึ้นในประเทศและต่างประเทศมากขึ้น ก่อให้เกิดผู้มีบทบาทด้านการต่างประเทศมากมายและมีได้จำกัดเฉพาะบุคลากรภาครัฐเท่านั้น ดังนั้น กระทรวงการต่างประเทศจึงให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการร่วมขับเคลื่อนการต่างประเทศให้มีพลวัตและมีเอกภาพเพื่อให้ประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือกับต่างประเทศในทุกมิติ อาทิ การส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจภายใต้กรอบความร่วมมือต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การแสวงหาโอกาสทางการค้า การลงทุน องค์กรความรู้และนวัตกรรมกับประเทศที่มีศักยภาพ

และสนับสนุนการขยายธุรกิจของผู้ประกอบการไทย การส่งเสริมความร่วมมือด้านความมั่นคงเพื่อรับมือกับภัยความมั่นคงรูปแบบใหม่และการสร้างการรับรู้ที่กว้างขวางเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมไทยในเวทีโลก โดยมีแนวทางการพัฒนาซึ่งเป็นไปตามครรลองของระบอบประชาธิปไตย ดังนี้

- (๑) ส่งเสริมการบริหารจัดการและดำเนินงานด้านการต่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บูรณาการ และมีธรรมาภิบาล
- (๒) ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจว่าประชาชนทุกระดับมีความเชื่อมโยงกับการต่างประเทศในมิติต่าง ๆ รวมถึงเสริมสร้างขีดความสามารถและส่งเสริมให้ภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะภาคประชาสังคม และภาคเอกชนสามารถร่วมขับเคลื่อนการต่างประเทศไทยอย่างบูรณาการภายใต้กลไกการทูตเพื่อประชาชน และการทูตสาธารณะ โดยได้จัดเวทีเพื่อหารือและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้รับข้อมูลอย่างรอบด้าน เช่น การหารือกับนักวิชาการในประเด็นสถานการณ์โลก และสถานการณ์ในภูมิภาค สิทธิมนุษยชน การศึกษา และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
- (๓) นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานด้านการต่างประเทศในทุกมิติและทุกระดับ เพื่อให้สามารถรองรับกับสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก ซึ่งรวมถึงการปรับปรุงการให้บริการแก่ประชาชนอย่างสะดวกและรวดเร็ว และการให้ข้อมูลแก่ประชาชน
- (๔) พัฒนาบริการด้านการต่างประเทศแก่คนไทยให้มีความเป็นเลิศ และคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศอย่างเป็นระบบ
- (๕) พัฒนาขีดความสามารถขององค์กร บุคลากร รวมถึงกฎระเบียบและข้อบังคับด้านการต่างประเทศของรัฐอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำเนินบทบาทเชิงรุกท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อม
- (๖) ใช้ประโยชน์จากกลไกการประชุมระหว่างหน่วยราชการไทย เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการต่างประเทศอย่างบูรณาการ ทั้งในการกำหนดมาตรการและโครงการร่วมกัน และติดตามการดำเนินงานที่ผ่านมา อาทิ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศในระดับชาติ คณะกรรมการบริหารราชการในต่างประเทศ คณะกรรมการบริหารสถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่ หรือทีมประเทศไทยในต่างประเทศ

(๗) เสริมสร้างความร่วมมือกับมิตรประเทศและในกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมถึงขยาย เครือข่ายชาวต่างประเทศที่เป็นเพื่อนกับประเทศไทยในต่างประเทศ โดยเฉพาะในหมู่ผู้ที่มี อิทธิพลทางความคิด เพื่อสนับสนุนการผลักดันวาระต่าง ๆ ของประเทศไทยในต่างประเทศ

ในภาพรวม กระทรวงการต่างประเทศได้เร่งบูรณาการการทำงานร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการต่างประเทศ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) หรือที่เรียกว่า “การต่างประเทศ 5S/ ๕ มี” ประกอบด้วย (๑) Security/มีความมั่นคง (๒) Sustainability/มีความมั่นคง ยั่งยืน (๓) Standard/มีมาตรฐานสากล (๔) Status/มีสถานะและเกียรติภูมิ และ (๕) Synergy/มีพลัง มีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรม โดยได้ปรับจุดเน้นของแผนแม่บทดังกล่าวและจัดลำดับ ความสำคัญและประเด็นเร่งด่วนให้ตอบสนองต่อบริบทปัจจุบันและงบประมาณที่ได้รับจริง เพื่อช่วยฟื้นฟู ประเทศจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด 19) และเตรียมความ พร้อมรับมือกับความท้าทายรูปแบบใหม่ รักษาสมดุลในการดำเนินนโยบายกับประเทศมหาอำนาจและ ประเทศยุทธศาสตร์ต่าง ๆ เสริมสร้างบทบาทและภาพลักษณ์ไทยในเวทีโลก โดยเฉพาะในเรื่องการพัฒนา อย่างยั่งยืนในระดับอนุภูมิภาคและระดับภูมิภาค และพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย โดยให้ความสำคัญกับ การทำงานแบบข้ามกระทรวงในทุกระดับ เพื่อเสริมสร้างให้ประเทศไทย “มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็น ประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ

โดยในรายงานฉบับนี้ จะขอกล่าวถึงหัวข้อ Synergy/มีพลัง และการดำเนินงานนโยบายการทูต ประชาธิปไตย โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ซึ่งการประสานพลังต้องทำให้มีขึ้นทั้ง ระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดและปฏิบัตินโยบาย และระหว่างส่วนราชการภายใน

กับสำนักงานในต่างประเทศ รวมถึงมีการประสานงานกับส่วนงานระดับท้องถิ่นเพื่อให้แนวทางการดำเนินงานมีความสอดคล้องกับบริบทที่เฉพาะเจาะจง เป็นไปอย่างมีทิศทาง รวมถึงตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

การบูรณาการการทำงานกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด 19

ในฐานะหัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการมาตรการการเดินทางเข้าออกประเทศและการดูแลคนไทยในต่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศได้ร่วมมือกับสำนักพัฒนารัฐบาลดิจิทัล พัฒนาระบบลงทะเบียนแจ้งการเดินทางเข้าราชอาณาจักรเพื่อรองรับมาตรการการคัดกรองผู้เดินทางจากต่างประเทศและเพื่อประโยชน์ในการฟื้นฟูเศรษฐกิจควบคู่กับการรักษาความมั่นคงด้านสาธารณสุข ตามแผนการเปิดประเทศ อันนำมาซึ่งการมีระบบการลงทะเบียนเพื่อเดินทางเข้าราชอาณาจักรแบบออนไลน์ “Thailand Pass” เพื่อทดแทนการออกหนังสือรับรอง Certificate of Entry (COE) สำหรับผู้เดินทางเข้าประเทศทางอากาศ ที่ลดขั้นตอนการเตรียมเอกสารและตรวจสอบได้สะดวกมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับมาตรการ ease of travelling นอกจากนี้ กระทรวงการต่างประเทศยังได้บูรณาการ การพัฒนาระบบตรวจลงตราอิเล็กทรอนิกส์ (e-Visa) เพื่ออำนวยความสะดวกการให้บริการตรวจลงตราแก่ชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามายังประเทศไทยให้สะดวกรวดเร็ว โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ปรับปรุงการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความปลอดภัย รองรับนโยบายเปิดประเทศของรัฐบาลเพื่อสนับสนุนการฟื้นฟูเศรษฐกิจ รวมทั้งได้บูรณาการข้อมูลการตรวจลงตราของกรมการกงสุลเข้ากับระบบตรวจคนเข้าเมืองแบบ Biometric ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และระบบตรวจสอบและคัดกรองผู้โดยสารล่วงหน้าของบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) เพื่อให้ระบบ e-Visa สามารถให้บริการได้อย่างครบกระบวนการ โดยได้เริ่มขยายการให้บริการ e-Visa ในสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ในต่างประเทศ อาทิ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน แคนาดา และประเทศแถบสแกนดิเนเวีย และอยู่ระหว่างการดำเนินการไปสู่การใช้แบบไร้แผ่นปะโดยสมบูรณ์ภายในปี ๒๕๖๕

ในด้านการจัดหาวัคซีนโควิด 19 กระทรวงการต่างประเทศมีบทบาทในมิติทางการทูตเพื่อประสานความร่วมมือกับต่างประเทศทั้งในกรอบทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อจัดหาวัคซีนโควิด 19 รวมถึงยาและเวชภัณฑ์จากต่างประเทศให้กับประชาชนไทยในจำนวนที่เพียงพอ ทั้งในรูปแบบของการจัดซื้อและการรับความช่วยเหลือ โดยได้ติดต่อประสานเพื่อจัดซื้อวัคซีนจากแหล่งต่าง ๆ อาทิ จากสาธารณรัฐประชาชนจีน สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศส และสาธารณรัฐอินเดีย รวมทั้งการเจรจาจัดทำ การแลกเปลี่ยน (vaccine swap) เพื่อแลกเปลี่ยนหีบห่อวัคซีนกับหลายประเทศ อาทิ เครือรัฐออสเตรเลีย ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) และแคนาดา โดยประสานงานอย่างใกล้ชิดกับกระทรวงสาธารณสุขในการเตรียมความพร้อมใน

การขนส่ง และรับมอบวัคซีน รวมทั้งแผนบริหารจัดการและจัดสรรวัคซีนดังกล่าวเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันหมู่แก่ประชากรในประเทศ ตลอดจนผลักดันการมีความร่วมมือกับต่างประเทศในเรื่องการวิจัย พัฒนา และผลิตวัคซีน เวชภัณฑ์ และยาต้านไวรัสโควิด 19 ในประเทศไทย ตามความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ไทยในต่างประเทศได้ดูแลและให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์หรือตกค้างในต่างประเทศ รวมถึงการช่วยติดต่อประสานงาน มอบถุงยังชีพและสิ่งของจำเป็น โดยในการดำเนินการดังกล่าว ได้ร่วมมือกับกงสุลกิตติมศักดิ์ของไทยในต่างประเทศ กลุ่มอาสาสมัครคนไทย และองค์กรท้องถิ่นด้วย เพื่อให้การให้ความช่วยเหลือคนไทยเป็นไปอย่างครอบคลุมและทั่วถึง นอกจากนี้ ยังได้ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขในการตั้งกลุ่มสนทนาผ่านแอปพลิเคชันเพื่อให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ แก่คนไทยที่ติดเชื้อโควิด 19 ให้คำปรึกษาปัญหาสุขภาพจิตเพื่อลดความเครียดและสร้างความอุ่นใจให้คนไทยในต่างประเทศด้วย

บทสรุป

การต่างประเทศในปัจจุบันมีความซับซ้อนกว่าในอดีตเป็นอย่างมากจากปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงของภูมิรัฐศาสตร์โลก การแข่งขันระหว่างประเทศมหาอำนาจ และการจัดระเบียบโลกใหม่ กอปรกับจำนวนผู้เล่นที่เพิ่มขึ้นและเทคโนโลยีการสื่อสารที่พัฒนาขึ้น อย่างไรก็ตาม อดีประเด็นยุทธศาสตร์และนโยบายด้านการต่างประเทศจะสามารถบรรลุผลได้อย่างเต็มประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อมีการดำเนินงานที่สอดคล้องกันอย่างเป็นทีมของทุกหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีการบริหารจัดการทรัพยากรทั้งในส่วนของเวลา งบประมาณ และกำลังคนอย่างเหมาะสม ตลอดจนมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับโอกาส ความท้าทาย และพลวัตใหม่ในโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ มีความสำคัญในแง่ของการส่งเสริมธรรมาภิบาลและมีส่วนช่วยสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน